

Προοπτικές συνεργασίας των Λαϊκών βιβλιοθηκών

Ιωάννης Χαλάτσης

Δ/ντής Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Ναυπάκτου

Κάθε φορά που έρχομαι στη Λιβαδειά νοιώθω ένα συναίσθημα θετικής ενέργειας που σε μεγάλο βαθμό έχει να κάνει με την υπέροχη Βιβλιοθήκη της πόλης σας. Το 1985 ευτυχής συγκαιρία έφερε στη υπηρεσία της Δημόσιας Βιβλιοθήκης Λιβαδειάς προσωπικό νέα παιδιά με μόρφωση, με μεράκι για δουλειά και με αγάπη για το βιβλίο. Το γεγονός αυτό κατέστησε τη Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς, μέσα σε λίγα χρόνια, μια από τις καλύτερες Δημόσιες Βιβλιοθήκες της Χώρας μας.

Αξιζουν συγχαρητήρια σε όλο το προσωπικό της, αλλά ιδιαίτερα στο Διευθυντή της κ. Λεωνίδα Διαμαντή και την κα Κατερίνα Κεράστα που με δραστηριότητές τους, που ξεπερνάνε τα δημοσιο-υπαλληλικά πλαίσια, παράγουν βιβλιοθηκονομικό έργο και υπηρεσίες πανελλαδικής εμβέλειας. Αναφέρομαι στην προσπάθεια που άρχισε το 1996 με τη δημιουργία του **Συλλογικού καταλόγου των Δημοσίων Βιβλιοθηκών** το βάρος του οποίου σήκωσε η Δημόσια Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς βοηθούμενη κατά κύριο λόγο από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και από τέσσερες πέντε άλλες Δημόσιες Βιβλιοθήκες.

Ένας από τους αρχικούς σκοπούς του Συλλογικού Καταλόγου ήταν και «η **προώθηση του διαδανεισμού** μεταξύ των Βιβλιοθηκών». Η δράση αυτή προχώρησε λιγότερο από τις άλλες. Δεν προχώρησε όμως διότι έπρεπε πρώτα να δημιουργηθούν τα πρότυπα και η βάση δεδομένων. Τώρα που αυτές οι δράσεις έχουν προχωρήσει νομίζω ότι είναι καιρός να προβληματισθούμε για τη συστηματικότερη προώθηση του διαδανεισμού μεταξύ των Λαϊκών Βιβλιοθηκών.

Τι είναι όμως ο διαδανεισμός;

Ο διαδανεισμός αναφέρεται σε μια πολύ απλή ιδέα: ότι μία Βιβλιοθήκη ζητά για προσωρινή χρήση υλικό από άλλη Βιβλιοθήκη, καθώς και παρέχει υλικό για προσωρινή χρήση σε κάποια άλλη. Πρόκειται, δηλαδή, για μια αμοιβαία σχέση μεταξύ βιβλιοθηκών όπου δανείζουν υλικό σε άλλες Βιβλιοθήκες και δανείζονται υλικό από αυτές. Αποτελεί λοιπόν ο διαδανεισμός ένα σύστημα συλλογικής αξιοποίησης πληροφοριακών πηγών. Σκοπός του διαδανεισμού είναι οι χρήστες μιας τοπικής Βιβλιοθήκης να έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν υλικό το οποίο δεν τους είναι διαθέσιμο στην τοπική τους Βιβλιοθήκη. Με τον τρόπο αυτόν διευρύνεται και ανοίγεται η πρόσβαση των χρηστών σε πληροφοριακό υλικό, ικανοποιούνται σε μεγαλύτερο βαθμό οι πληροφοριακές ανάγκες τους και σε τελική ανάλυση βελτιώνεται και η ποιότητα των υπηρεσιών που τους προσφέρει η Βιβλιοθήκη. Ο διαδανεισμός παίζει καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της όσο το δυνατόν ευρύτερης πληροφόρησης και κατ' επέκταση στην υποστήριξη της μάθησης. **Συνεπώς η ανάπτυξη υπηρεσιών**

διαδανεισμού αποτελούν ουσιαστικό παράγοντα για την αναβάθμιση κάθε Βιβλιοθήκης.

Καμιά Βιβλιοθήκη δε μπορεί να έχει συγκεντρωμένη όλη τη διαθέσιμη γνώση σε ένα χώρο, κυρίως λόγω της όγκου και του ρυθμού ανάπτυξης της νέας γνώσης. Στη σύγχρονη βιβλιοθήκη η τάση είναι η πολλαπλή πρόσβαση σε πηγές πληροφόρησης. Όμως η πολλαπλή πρόσβαση κοστίζει και η λύση είναι η **Συνεργασία**.

Όμως, η απλή αυτή ιδέα του διαδανεισμού βασίζεται σε αρκετά σύνθετες τεχνικές προϋποθέσεις για την ανταλλαγή, τόσο του υλικού, όσο και των πληροφοριών σχετικά με το υλικό που διακινείται. Όταν δεν πρόκειται για μια απλή διμερή συνεργασία μεταξύ δύο Βιβλιοθηκών, αλλά για τη συμμετοχή περισσότερων Βιβλιοθηκών σε ένα δίκτυο, είναι απαραίτητο να υπάρχει δημόσια και άμεση πρόσβαση **σε συλλογική βάση δεδομένων που παρέχει πληροφορίες** για το πού βρίσκεται το συγκεκριμένο υλικό και αν είναι διαθέσιμο. Επιπλέον η χρήση των βάσεων δεδομένων προϋποθέτει την εφαρμογή κοινών πρότυπων και πρωτοκόλλων. Στον τομέα αυτό οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες έχουν ξεπεράσει τη δυσκολία της έλλειψης της προτυποποίησης. Δηλαδή με την πολύ καλή δουλειά που έχει παράγει η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς, η οποία αναγνωρίζεται πανελλαδικά, όλες οι Βιβλιοθήκες χρησιμοποιούν κοινά πρότυπα καταλογογράφησης και κοινό κώδικα αναζήτησης.

Σε διεθνές επίπεδο μόλις τα τελευταία δέκα χρόνια δόθηκε μεγάλη έκταση στις υπηρεσίες διαδανεισμού. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες για τη δημιουργία και ανταλλαγή πληροφοριών που επιτρέπουν τον άμεσο εντοπισμό υλικού και τη διακίνησή του, έδωσε μια θεαματική ώθηση στον τομέα αυτό. Παλαιότερα ο διαδανεισμός ήταν μια χρονοβόρα και ακριβή διαδικασία που περιοριζόταν σε μεγάλες βιβλιοθήκες που διέθεταν τα ανάλογα μέσα. Σήμερα η τεχνολογία έχει αλλάξει τα δεδομένα προσφέροντας και σε μικρότερες Βιβλιοθήκες τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε δίκτυα διαδανεισμού. Ειδικότερα σήμερα που ο αυξανόμενος όγκος της πληροφόρησης καταργεί την αυτάρκεια των βιβλιοθηκών, η ανάπτυξη του διαδανεισμού διευρύνει τις υπηρεσίες πληροφόρησης συμβάλλοντας συγχρόνως στη μείωση των δαπανών εμπλουτισμού. Παράλληλα οι νέες τεχνολογίες επηρεάζουν την

ίδια τη φύση της συνεργασίας μεταξύ των βιβλιοθηκών αφενός διευρύνοντας τις δυνατότητες συνεργασίας και αφετέρου επιβάλλοντας προϋποθέσεις περισσότερο επίσημες και δεσμευτικές. Η διεθνής εμπειρία από καιρό έχει επεξεργαστεί και έχει θέσει τις βασικές παραμέτρους και τις δυνατότητες των δικτύων και των συνεργασιών οι οποίες στηρίζονται στους άξονες: άνοιγμα, πρόσβαση και ανταλλαγή πληροφορίας.

Οι συλλογικοί αυτοί κατάλογοι προσφέρουν άμεση πληροφόρηση για την αναζήτηση και τον εντοπισμό υλικού το οποίο οι χρήστες μπορούν να αποκτήσουν με το σύστημα του διαδανεισμού ή να αναπαράγουν αντίγραφα ή ακόμα να κάνουν κράτηση για επί τόπια χρήση.

Δεν υπάρχει ένα και μοναδικό μοντέλο διαδανεισμού και συνεργασίας. Πολλοί παράμετροι παρεμβαίνουν και το διαφοροποιούν. Χωρίς να γίνεται μια απόλυτη κωδικοποίηση μπορούμε να διακρίνουμε μερικούς καθοριστικούς παράγοντες γύρω από τους οποίους δομούνται οι συνεργασίες:

- η μορφή και οι κατηγορίες του υλικού που οι βιβλιοθήκες διακινούν στο σύστημα του διαδανεισμού,
- η γεωγραφική εμβέλεια των υπηρεσιών / βιβλιοθηκών που συμμετάσχουν, καθώς και του δικτύου συνολικά
- ο αριθμός των υπηρεσιών / βιβλιοθηκών που συμμετάσχουν
- το μέσο καθώς και το πρόγραμμα / σύστημα που χρησιμοποιείται για επικοινωνία, για ανταλλαγή πληροφοριών και για την παροχή του υλικού (φωτοτυπίες, φαξ, e-mails, αποστολή εντύπων, κ.λπ.)
- οι κατηγορίες των χρηστών που θα έχουν πρόσβαση
- το οργανωτικό πλαίσιο της συνεργασίας
- και φυσικά τα οικονομικά μεγέθη και το οργανωτικό πλαίσιο.

Για μια πληρέστερα επιτυχή και καρποφόρα συνεργασία μεταξύ των λαϊκών βιβλιοθηκών απαιτείται η περαιτέρω βελτίωση ορισμένων ευνόητων προϋποθέσεων από πλευράς βιβλιοθηκών. Θα σταθώ σε δύο που τις θεωρώ σημαντικότερες:

Η πρώτη είναι η **επαρκής στελέχωση των βιβλιοθηκών**. Η παρουσία νέου προσωπικού στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες έχει δημιουργήσει μια σχετικά επαρκή ομάδα βιβλιοθηκονόμων και μερικών πληροφορικών, που αναπτύσσουν περαιτέρω τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης που έχουν ήδη δημιουργηθεί. Το προσωπικό όμως αυτό στις περισσότερες περιπτώσεις εργάζεται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και δεν υπάρχει συνέχεια στην προσφορά τους. Η λύση του προβλήματος αυτού θα επέτρεπε εκτός των άλλων και την αναδρομική καταλογογράφηση και την αξιοποίηση

όλου του πλούσιου βιβλιακού υλικού των συλλογών των Δημοσίων Βιβλιοθηκών.

Η δεύτερη προϋπόθεση είναι η **εξασφάλιση υπολογιστικού και διαδικτυακού εξοπλισμού**. Τα τελευταία προχώρησε σε ικανοποιητικό βαθμό ο εφοδιασμός των περισσότερων Λαϊκών Βιβλιοθηκών με υπολογιστικό πρόγραμμα διαχείρισης βιβλιοθήκης. Αναφέρομαι στο πολύ καλό προϊόν του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, το ΑΒΕΚΤ στο παραθυρικό περιβάλλον, που ακολουθεί τα διεθνή βιβλιοθηκονομικά πρότυπα και αποτελεί τη βάση της συνεργασίας των Λαϊκών Βιβλιοθηκών. Έχει εγκατεστημένη βάση σε περισσότερες από 1500 ενεργές Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και περισσότερες από πενήντα στην Κύπρο.

Με αυτά τα δεδομένα θα προσπαθήσω να θέσω έναν προβληματισμό και ένα πλαίσιο για τη στενότερη συνεργασία των λαϊκών βιβλιοθηκών με διαδανεισμό. Αρχικός πυρήνας έναρξης της συνεργασίας θα πρέπει να είναι οι **43 Δημόσιες**, οι οργανωμένες **Δημοτικές Βιβλιοθήκες**, τα **Γενικά Αρχεία του Κράτους** που εδρεύουν στις πρωτεύουσες των νομών και βρίσκονται σε φάση ανάπτυξης και οργάνωσης σε σημαντικό βαθμό ψηφιακών βιβλιοθηκών, η Βιβλιοθήκη του **Παιδαγωγικού Ινστιτούτου** και οι **Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες** των 32 ΑΕΙ και Ανώτατων Τεχνολογικών Ιδρυμάτων.

43 Δημόσιες Βιβλιοθήκες του ΥΠΕΠΘ, λειτουργούν υπό μορφή δικτύου κάτω από την εποπτεία του Τμήματος Βιβλιοθηκών, είναι Ν.Π.Δ.Δ. Από αυτές εικοσιέξι (26) είναι Κεντρικές με περιφέρεια αρμοδιότητας ευρύτερη από την έδρα τους και κινούν βιβλιο-αυτοκίνητα που εξυπηρετούν πάνω από 1900 δανειστικά κέντρα σε όλη τη χώρα. Διαθέτουν **συλλογές** που ξεπερνούν τους 1.600.000 τόμους μερικές από τις οποίες είναι ιστορικού - μουσειακού χαρακτήρα και αποτελούν ένα σημαντικό κορμό συνεργασίας με άλλες βιβλιοθήκες όπως σχολικές, δημοτικές και κοινοτικές.

Δημοτικές Βιβλιοθήκες λειτουργούν στο πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κάτω από διάφορες νομικές μορφές, όπως αυτής του ΝΠΔΔ, ή τμήμα ή υπηρεσία του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου. Ο αριθμός τους υπολογίζεται γύρω στις 650 και διαθέτουν συλλογές που ξεπερνούν τους 3.000.000 τόμους. Μεταξύ των Δημοτικών Βιβλιοθηκών βρίσκονται σημαντικές Βιβλιοθήκες όπως η Δημοτική του Δήμου Θεσσαλονίκης, του Δήμου Πάτρας, η Βικελαία του Δήμου Ηρακλείου Κρήτης, η Κοβεντάρειος της Κοζάνης, που διαθέτουν πέρα από βιβλία και σημαντικό αρχειακό υλικό.

Οι **Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες** των 32 ΑΕΙ και Ανώτατων Τεχνολογικών Ιδρυμάτων αναδιοργανώθηκαν και σήμερα θεωρούνται οι πλέον ανεπτυγμένες βιβλιοθήκες. Έχουν δρομολογήσει το δίκτυο τους επιδιώκοντας τη πρόσβαση σε περισσότερους από 4.000.000 τόμους βιβλίων και μεγάλο όγκο περιοδικών που ξεπερνά τις 13.000 συνδρομές. Στο

πλαίσιο του ΚΠΣ δημιουργήθηκε συλλογικός κατάλογος και αναπτύχθηκαν υπηρεσίες διαδανεισμού. Για την πορεία του διαδανεισμού των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μέχρι σήμερα δεν κατέστη δυνατόν να βρω στοιχεία. Πάντως όσες φορές χρειάστηκε η Βιβλιοθήκη που εργάζομαι να δανειστεί βιβλία π.χ. από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας βρήκα ανταπόκριση.

Η βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου είναι κυρίως εξειδικευμένη σε θέματα παιδαγωγικά και απευθύνεται στο επιστημονικό προσωπικό του Π.Ι και ευρύτερα, στα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας: εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, σχολικούς συμβούλους, φοιτητές, μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η συλλογή της, που αριθμεί περίπου 22.000 τίτλους, περιλαμβάνει μονογραφίες, περιοδικά, βιντεοκασέτες, ψηφιακούς δίσκους (CD-ROMs), βάσεις δεδομένων, την ειδική συλλογή Σχολικών Εγχειριδίων του 19ου και 20ου αιώνα, σειρές ξένων σχολικών εγχειριδίων, καθώς και τα βιβλία της Συλλογής των Σχολικών Βιβλιοθηκών. Διαθέτει ηλεκτρονικό κατάλογο άμεσης πρόσβασης (OPAC) ο οποίος είναι διαθέσιμος και μέσω διαδικτύου. Η συλλογή των περίπου 500 ελληνικών και ξενόγλωσσων τίτλων περιοδικών σε έντυπη ή σε ψηφιακή μορφή, αφορούν κυρίως θέματα εκπαιδευτικής έρευνας και διδακτικής των διαφόρων επιστημονικών κλάδων.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Για να προχωρήσει η υλοποίηση της δράσης του διαδανεισμού σε σωστές βάσεις πρέπει να συμφωνηθούν μερικά προαπαιτούμενα, όπως:

1. Η **ενημέρωση της διοικητικής πυραμίδας** των εμπλεκομένων Βιβλιοθηκών που θα συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή (Εφορευτικά Συμβούλια Βιβλιοθηκών και Αρχείων, προϊστάμενοι Διευθύνσεων, Διευθυντές σχολείων).
2. Η **Αποδοχή κοινού Κανονισμού Διαδανεισμού** και η ενσωμάτωση του στον Εσωτερικό Κανονισμό της κάθε Βιβλιοθήκης. Στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες η ιδέα του διαδανεισμού εισήλθε για πρώτη φορά και στο Κανονισμό Λειτουργίας των Δημοσίων Βιβλιοθηκών που δημοσιεύθηκε το 2003 στο ΦΕΚ 1173 από 20/08/2003 Τεύχος Β'. Αναφέρει μεταξύ άλλων. Οι Βιβλιοθήκες του Δικτύου προβαίνουν σε διαδανεισμό, όπως ορίζει ο Εσωτερικός Οδηγός Λειτουργίας τους. Τα έξοδα αποστολής στις περιπτώσεις διαδανεισμού βαρύνουν το χρήστη.
3. Είναι αναγκαία η υπογραφή των συμφωνητικών σχετικά με τις υποχρεώσεις συνεργαζομένων βιβλιοθηκών. (θα αναφερθώ παρακάτω)
4. **Δημιουργία και Αποδοχή του κοινού Έντυπου Παραγγελίας**

5. **Θα πρέπει να συμφωνήσουμε στις κατηγορίες του υλικού** που θα δανείζονται. Αυτό θα είναι μονογραφίες, περιοδικά, εφημερίδες, έγγραφα και βιντεοκασέτες, τηρώντας βέβαια τους περιορισμούς δανεισμού που υπάρχουν σύμφωνα με τον κανονισμό κάθε Βιβλιοθήκης. Για παράδειγμα δε δανείζονται βιβλία των ειδικών συλλογών, καθώς και υπάρχουν περιορισμοί για ορισμένες βιντεοκασέτες κατά περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση το θέμα των **πνευματικών δικαιωμάτων** αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο στις συμφωνίες διαδανεισμού ώστε να εγγυάται η ορθή και σύννομη χρήση του υλικού και θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνεται σχετική μνεία στις αιτήσεις / έντυπα παραγγελίας του υλικού που θα υπογράψει ο τελικός χρήστης. Οι βιβλιοθήκες που θα επιλέγουν ως μέσο επικοινωνίας το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο θα πρέπει να τηρούν αρχείο με τις υπογεγραμμένες αιτήσεις των χρηστών.
6. Οι κατηγορίες των χρηστών που θα έχουν πρόσβαση είναι εκπαιδευτικοί, μαθητές, βιβλιοθηκονόμοι, ενήλικες χρήστες Δημόσιων Βιβλιοθηκών, ερευνητές.
7. Το μέσο μεταφοράς για τη διακίνηση υλικού θα είναι ταχυδρομική ταχυμεταφορά.
8. Το κόστος μεταφοράς του ταχυδρομείου θα αναλαμβάνει ο χρήστης. Η Βιβλιοθήκη ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός, δεν χρεώνει για την παροχή του υλικού της. Επιβαρύνουν το δανειζόμενο μόνο είναι τα έξοδα αποστολής μέσω ταχυμεταφοράς (courier) της επιλογής του. Στην περίπτωση καταστροφής ή απώλειας του υλικού ο δανειζόμενος φορέας σε συνεννόηση με το δανειζόμενο θα πρέπει άμεσα να αντικαταστήσει το υλικό στην τρέχουσα αξία του.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΗΣ ΔΑΝΕΙΖΟΜΕΝΗΣ ΥΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η δανειζόμενη υλικό βιβλιοθήκη θα πρέπει:

- να καθιερώσει και να διατηρήσει έναν κανονισμό διαδανεισμού για τους χρήστες της και να τον παρέχει όταν της ζητείται.
- να προωθεί εγκαίρως τις αιτήσεις των χρηστών της για προμήθεια υλικού.
- να αποστέλλει τις αιτήσεις της σε βιβλιογραφική μορφή, σύμφωνα με τα εκάστοτε πρωτόκολλα ανταλλαγής δεδομένων που χρησιμοποιούνται.

- να διασφαλίζει την τήρηση του νόμου για τα πνευματικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτόν. Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να διασφαλίζεται πριν από την αποστολή της αίτησης στον προμηθευτή και να δηλώνεται για κάθε ξεχωριστό αντίτυπο που ζητείται.
- να είναι υπεύθυνη για το υλικό που δανείζεται από τη στιγμή της απομάκρυνσής του από τη συλλογή της Βιβλιοθήκης - προμηθευτή μέχρι και τη στιγμή της επιστροφής και της παραλαβής του. Αν σημειωθεί ζημία ή και απώλεια υλικού, η Βιβλιοθήκη είναι υπεύθυνη για την αποζημίωση ή την αντικατάστασή του, ανάλογα με την προτίμηση της Βιβλιοθήκης - προμηθευτή.
- να είναι υπεύθυνη για την υπενθύμιση καθυστέρησης υλικού και για την εφαρμογή όλων των περιορισμών που θέτει η βιβλιοθήκη - προμηθευτής.
- να επιστρέφει το υλικό μέχρι την ημερομηνία λήξης του δανεισμού καθώς και να επιστρέφει υλικό, του οποίου ο δανεισμός ανακλήθηκε από τη Βιβλιοθήκη - προμηθευτή.
- να συσκευάζει το υλικό με τρόπο που να το προστατεύει από πιθανή ζημία κατά τη διάρκεια της μεταφοράς του και να συμμορφώνεται με τις οδηγίες της βιβλιοθήκης - προμηθευτή.
- να συμμορφώνεται με τις διατάξεις που ορίζει η διαδικασία του διαδανεισμού. Η συνεχής παράβαση των διατάξεων μπορεί να θεωρηθεί λόγος αναστολής των δικαιωμάτων δανεισμού από τη βιβλιοθήκη-προμηθευτή.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ-ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ

Η βιβλιοθήκη-προμηθευτής θα πρέπει:

- να αναπτύσσει και να συντηρεί μια πολιτική διαδανεισμού, να την κοινοποιεί σε έντυπη ή και σε ηλεκτρονική μορφή και να τη διαθέτει όταν της ζητείται.
- να επεξεργάζεται τις αιτήσεις μέσα στο χρονοδιάγραμμα όπως αυτό έχει ορισθεί στο ηλεκτρονικό δίκτυο. Οι αιτήσεις που δεν αποστέλλονται ηλεκτρονικά θα διεκπεραιώνονται σε ανάλογο με τις ηλεκτρονικές αιτήσεις χρονικό διάστημα.
- να περιλαμβάνει, σε κάθε υλικό που αποστέλλει, ένα φωτοαντίγραφο της πρωτότυπης αίτησης ή επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να γίνεται σαφές σε ποια αίτηση αντιστοιχεί το κάθε τεκμήριο.
- να δηλώνει τους όρους ή / και τους περιορισμούς στη χρήση του δανεισμένου υλικού και να προσδιορίζει, εφόσον υπάρχουν, ειδικές οδηγίες για τον τρόπο συσκευασίας και αποστολής του υλικού κατά την επιστροφή.
- να δηλώνει την ημερομηνία επιστροφής ή την διάρκεια δανεισμού στην αίτηση ή και πάνω στο τεκμήριο.
- να συσκευάζει το υλικό που αποστέλλει με τρόπο που να είναι προστατευμένο από πιθανή ζημία κατά την διάρκεια της μεταφοράς του.
- να ενημερώνει εγκαίρως τη βιβλιοθήκη που ζητά υλικό όταν δεν δύναται να εκπληρώσει το αίτημα της και, εάν είναι δυνατόν, να αιτιολογεί την απάντησή της.

- να μπορεί να ανακαλεί το υλικό που δανείζει οποιαδήποτε στιγμή το θεωρεί αυτό σκόπιμο.
- να διατηρεί το δικαίωμά της να διακόψει την παροχή υπηρεσιών σε οποιαδήποτε βιβλιοθήκη η οποία δεν τηρεί τις διατάξεις αυτού του κώδικα.

Αυτά ήθελα να πω σε γενικές γραμμές για το Διαδανεισμό. Θεωρώ ότι δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εφαρμοστεί. Δε θεωρώ ότι θα είναι μεγάλος ο όγκος των βιβλίων που θα κινούνται με το διαδανεισμό. Μεγάλη όμως είναι η εξυπηρέτηση που προσφέρει στον ερευνητή, τον εκπαιδευτικό, το φοιτητή.

Θα ήθελα να κλείσω τη σύντομη αυτή αναφορά στο διαδανεισμό τονίζοντας το βαθμό συνεργασίας μεταξύ των Δημοσίων Βιβλιοθηκών.

Οι προσωπικές σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων στις Δημόσιες Βιβλιοθηκών έχουν δώσει καταπληκτικά αποτελέσματα συνεργασίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα συνεργασίας για διοικητικά θέματα των Δημοσίων Βιβλιοθηκών είναι η διεκπεραίωση έργων Ευρωπαϊκών προγραμμάτων με τεράστια προβλήματα γραφειοκρατίας που ήταν άγνωστα στις μικρές διοικητικές μονάδες των Βιβλιοθηκών μας. Οι βιβλιοθηκάριοι των Δημοσίων Κεντρικών Βιβλιοθηκών που ασχοληθήκαμε με την υλοποίηση δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση καταφέραμε με τη συνεργασία να υλοποιήσουμε δράσεις που άλλες Υπηρεσίες για ανάλογα έργα διαθέτουν εξειδικευμένους υπαλλήλους γραμματείας, λογιστηρίου και τεχνικούς. Με καλή θέληση και σύμμαχο την Τεχνολογία καταφέραμε να συντονίσουμε δραστηριότητες όπως, μια ομάδα ασχολιόταν, ας πούμε, με την κατάρτιση συμβάσεων για τους εργαζόμενους, άλλος με τη συμπλήρωση του Τεχνικού Δελτίου των έργων, άλλος με τη σύνταξη μισθολογικών καταστάσεων, άλλος με τη συμπλήρωση μηνιαίων και τριμηνιαίων δελτίων έργου κ.ά. Καθένας έστειλε ηλεκτρονικά «το προϊόν του» στους άλλους και έτσι καταφέραμε πολύ καλά αποτελέσματα. Για το λόγο αυτό θα παρότρυνα και τους νέους συναδέλφους, αν ήδη δεν το εφαρμόζουν, να συνεχίσουν την τακτική αυτή θα τους βοηθήσει πολύ. Αρκεί σε αυτές τις περιπτώσεις μη ζυγίζουμε τι έκανε ο ένας τι έκανε ο άλλος. Έρχεται στιγμή που όλοι κάτι έχουν να προσφέρουν.

Αρκετά καλή ήταν και η πρωτοβουλία της Βιβλιοθήκης της Βέροιας με τη δημιουργία πλατφόρμας για τη δημιουργία ιστοσελίδων των λαϊκών Βιβλιοθηκών. Δόθηκε η ευκαιρία σε αρκετούς συναδέλφους να μάθουμε στοιχειωδώς να συντηρούμε την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης μας ενώ για ένα διάστημα υπήρχε υποστήριξη από υπάλληλο της Βιβλιοθήκης της Βέροιας. Αν μη τι άλλο ήταν ένα καλό μεταβατικό στάδιο να δημιουργηθούν περισσότερο απαιτητικές ιστοσελίδες από αρκετές Βιβλιοθήκες.

24 Νοεμβρίου 2006